

ZARZĄDZENIE Nr 15/2019
STAROSTY WĘGORZEWSKIEGO
z dnia 5 marca 2019r.

w sprawie: procedur zarządzania ryzykiem w Starostwie Powiatowym w Węgorzewie

Na podstawie art. 34 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018r., poz. 995 z późn.zm.) w związku z art. 68 ust.1i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017r., poz. 2077 z późn.zm.), **zarządzam, co następuje:**

§ 1.

Wprowadza się „Procedury zarządzania ryzykiem w Starostwie Powiatowym w Węgorzewie”, zgodnie z załącznikiem do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Wykonanie zarządzenia powierzam Sekretarzowi Powiatu.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

STAROSTA

Marzena Supranowicz

Procedury zarządzania ryzykiem w Starostwie Powiatowym w Węgorzewie

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Procedury określają zasady i tryb zarządzania ryzykiem w Starostwie Powiatowym w Węgorzewie.
2. Przez użyte określenia, należy rozumieć:
 - 1) ryzyko - prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia, które może wpłynąć na osiągnięcie celów i realizację zadań nałożonych na jednostkę organizacyjną, tj. na Starostwo Powiatowe w Węgorzewie,
 - 2) zarządzanie ryzykiem- podejmowanie działań mających na celu:
 - a) rozpoznanie,
 - b) ocenę,
 - c) kontrolę podjętych działań,
 - d) nadzór i monitorowanie działań wchodzących w zakres realizacji celów oraz zadań jednostki oraz związanych z nim ryzyk.

§ 2

W Starostwie Powiatowym w Węgorzewie za prawidłowe oraz skuteczne zarządzanie ryzykiem odpowiedzialny jest kierownik jednostki oraz pozostali pracownicy podejmujący w tym zakresie decyzje, na podstawie uprawnień powierzonych im w dokumentacji wewnętrznej jednostki oraz na podstawie obowiązujących zakresów obowiązków.

§ 3

Celem zarządzania ryzykiem w Starostwie Powiatowym w Węgorzewie jest osiągnięcie celów i realizacji zadań.

§ 4

1. Ryzyka ze względu na kształtujące je czynniki dzielimy na:
 - 1) zewnętrzne - jest to rodzaj ryzyka determinowanego przez czynniki zewnętrzne, które występują niezależnie od zakresu działań podejmowanych przez jednostkę,
 - 2) wewnętrzne - ryzyko to wynika wprost z działalności jednostki oraz może być kontrolowane poprzez działania oraz decyzje podejmowane wewnątrz jednostki.

§ 5

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez:

- a) określenie celów i zadań oraz monitorowanie realizacji zadań w Starostwie Powiatowym w Węgorzewie,
- b) identyfikację i ocenę ryzyk z nimi związanych,
- c) ustalenie metod przeciwdziałania ryzyku,
- d) dokonywanie okresowego przeglądu zidentyfikowanych ryzyk.

§ 6

Określenie celów i zadań oraz monitorowanie realizacji zadań Starostwa Powiatowego w Węgorzewie

1. W Starostwie Powiatowym w Węgorzewie sporządza się roczny plan celów i zadań.
2. Roczny plan sporządza się na podstawie przekazanych Koordynatorowi kontroli zarządczej (Sekretarzowi), w terminie do 31 marca każdego roku, propozycji kierownictwa, samodzielnych stanowisk, według wzoru stanowiącego **załącznik nr 1** (Plan realizacji zadań i celów) do niniejszego zarządzenia.
3. Monitorowanie realizacji zadań jednostki jest procesem ciągłym i jest realizowany na każdym szczeblu zarządzania w celu bieżącego identyfikowania i rozwiązywania problemów.
4. Koordynator kontroli zarządczej (Sekretarz Powiatu) sporządza syntetyczną informację o wykonaniu planu realizacji zadań i celów Starostwa za rok poprzedni do końca lutego roku następnego. Podstawę sporządzenia informacji stanowią sprawozdania kierowników komórek organizacyjnych, składane Koordynatorowi (Sekretarzowi) do 31 stycznia, każdego roku według wzoru stanowiącego **załącznik nr 2** do niniejszej procedury.

§7

Identyfikacja i ocena ryzyk z związanych

1. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu ryzyka zagrażającego poszczególnym celom i zadaniom ustalonym dla Starostwa Powiatowego w Węgorzewie. Pracownicy urzędu mają prawo zgłaszać swojemu przełożonemu czynniki ryzyka oraz wszelkie odstępstwa od obowiązujących procedur.
2. Analizę ryzyk w Starostwie Powiatowym w Węgorzewie przeprowadza się przy użyciu Karty Analiz Ryzyka, której wzór określa **załącznik nr 3** do niniejszej procedury.
3. Ocena ryzyka polega na określeniu wpływu i prawdopodobieństwa zaistnienia ryzyka a następnie ustaleniu jego istotności, według zasad określonych § 8.
4. Ustalenie wpływu ryzyka polega na określeniu przewidywanych skutków, jakie będzie miało dla realizacji zadania czy osiągnięcia celów jednostki na dany rok. Do określenia wpływu ryzyka używana będzie następująca skala ocen:
 - 1) duży - 3 punkty,
 - 2) średni - 2 punkty,
 - 3) mały - 1 punkt.
5. Ustalanie prawdopodobieństwa zaistnienia ryzyka polega na określeniu przewidywanej częstotliwości występowania w ciągu roku zdarzenia objętego ryzykiem. Do określenia prawdopodobieństwa ryzyka stosowana jest następująca skala:
 - 1) duże - 3 punkty,

- 2) średnie - 2 punkty,
 - 3) małe - 1 punkt.
6. Podczas określenia wpływu i prawdopodobieństwa zaistnienia ryzyka stosowane są zasady zawarte w załączniku nr 4 do niniejszej procedury.

§ 8

1. Na podstawie dokonanej oceny wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka ustalany jest poziom istotności ryzyka, który ma wpływ na funkcjonowanie urzędu jako ciągłości działalności osiągnięcia wyznaczonych celów.
2. Ustala się następujący poziom istotności ryzyka:
 - 1) **ryzyko poważne** - ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację pracy jednostki wynosi 6 lub 9 punktów. Stanowi poważne zagrożenie dla działalności i osiągnięcia założonych celów, wymagane jest natychmiastowe działanie poprzez wprowadzenie skutecznych i efektywnych mechanizmów kontrolnych. Ryzyko to powinno być tolerowane.
 - 2) **ryzyko umiarkowane** - ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływ na organizację pracy jednostki wynosi 3 lub 4 punkty. Może wywierać wpływ na działalność urzędu, należy je monitorować i rozważyć potrzebę zastosowania mechanizmów kontrolnych. Za monitorowanie odpowiedzialny jest właściciel ryzyka.
 - 3) **ryzyko nieznaczne** - ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia oraz jego wpływ na organizację pracy jednostki wynosi 1 lub 2 punkty. Ryzyko akceptowane, ale należy je monitorować, w miarę możliwości kontrolować.
 - 4) Poniżej zostały przedstawione poziomy istotności ryzyka w formie graficznej - w postaci matrycy punktowej analizy ryzyka.

MATRYCA PUNKTOWEJ ANALIZY RYZYKA

Wpływ ryzyka	Waga				
Duży	3	3	6	9	
średni	2	2	4	6	
mały	1	1	2	3	
		1	2	3	Waga
		małe	średnie	duże	Prawdopodobieństwo

§ 9

Metody przeciwdziałania ryzyku

Rodzaje reakcji na ryzyko:

- 1) przeniesienie ryzyka na inny podmiot - dotyczy to będzie kategorii ryzyk w odniesieniu do których nastąpi przeniesienie odpowiedzialności za ich skutki na inny podmiot między innymi poprzez ubezpieczenia czy zlecenie wykonania określonych czynności obarczonych ryzykiem instytucjom zewnętrznym na ich odpowiedzialność.
- 2) przeciwdziałanie ryzyku - dotyczy to będzie kategorii ryzyk, które wymagać będą podjęcia zdecydowanych, przemyślanych i zaplanowanych działań prowadzących do likwidacji lub znacznego ograniczenia ryzyka.
- 3) wycofanie się z planowanych czynności lub zrealizowania zadań z uwagi na niemożliwość do akceptacji - tolerowania poziom ryzyka z nimi związanego.

§ 10

Dokonywanie okresowego przeglądu zidentyfikowanych ryzyk.

Obligatoryjny przegląd ryzyk obejmuje dokonanie nie rzadziej niż raz w roku przeglądu wszystkich zidentyfikowanych ryzyk celem określenia, czy dane ryzyko uległo zmianie (na korzyść lub niekorzyść jednostki) i czy nie uległa zmianie dokonana uprzednio ocena w zakresie jego istotności.

STAROSTA

Marzenna Supranowicz

.....
(nazwa komórki organizacyjnej)

Załącznik Nr 1
do Procedury zarządzania ryzykiem

Plan realizacji zadań i celów w roku

Lp.	Opis celu i zadania		Miernik		Odpowiedzialna komórka organizacyjna	Cel/zadanie dotyczy celu strategicznego/ wskazanego w Regulaminie Organizacyjnym
	Cel	Zadanie	Nazwa	Wartość docelowa zakładana		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

.....
(data i podpis kierownika komórki organizacyjnej)

x) jako nazwę miernika należy rozumieć np.: koszt, wartość, ilość, termin realizacji

.....
(nazwa komórki organizacyjnej)

Załącznik Nr 2
do Procedury zarządzania ryzykiem

Sprawozdanie z realizacji zadań i celów w roku

Lp.	Opis celu i zadania		Nazwa ^{x)}	Miernik		Przyczyny nieosiągnięcia zamierzonych wartości
				Docelową (zakładaną)	Wartość Rzeczywista	
1.	2. cel	3. zadanie	4.	5.	6.	7.

.....
(data i podpis kierownika komórki organizacyjnej)

x) jako nazwę miernika należy rozumieć np.: koszt, wartość, ilość, termin realizacji.

KARTA ANALIZY RYZYKA

Załącznik nr 3
do Procedury Zarządzania ryzykiem

L.p.	Nazwa zadania	Komórka realizująca zadanie (właściciel ryzyka)	Rozpoznanie ryzyka (opis ryzyka)	Analiza ryzyka		Poziom istotności ryzyka	Przeciwdziałanie ryzyku
				wpływ	prawdopodobieństwo		
1	2	3	4	5	6	7	8

.....
Data i podpis osoby sporządzającej

ZATWIERDZAM

.....
Data i podpis kierownika jednostki

**ZASADY OCENY WPLYWU RYZYKA I STOPNIA PRAWDOPODOBIEŃSTWA JEGO
ZAISTNIENIA W STAROSTWIE POWIATOWYM W WĘGORZEWIE**

§ 1

1. Zasady oceny wpływu ryzyka na osiągnięcie celów.

Wpływy ryzyka ze względu na jego poziom:

- 1) **Duże** - zdarzenie objęte ryzykiem powoduje uszczerbek mający krytyczny lub bardzo duży wpływ na osiągnięcie celów strategicznych i na realizację kluczowych zadań- poważny uszczerbek w zakresie jakości wykonywanych zadań, poważna strata finansowa albo uszczerbek na wizerunku jednostki; z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem wiąże się długotrwały i trudny proces przywracania stanu poprzedniego, prawidłowego.
- 2) **Średni** - zdarzenie objęte ryzykiem powoduje znaczną stratę posiadanych zasobów, ma negatywny wpływ na efektywność działania, jakość wykonywanych zadań, wizerunek jednostki.
- 3) **Mały** - zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową, zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań jednostki; nie wpływa na reputację jednostki; skutki zdarzenia można łatwo usunąć.

§ 2

1. Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka.

Wpływ prawdopodobieństwa:

- 1) **Duże** - istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku.
- 2) **Średnie** - istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku.
- 3) **Małe** - istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się raz w ciągu roku.

Przykładowe kategorie ryzyka

Poniższa tabela przedstawia przykładowe kategorie ryzyka wraz z **przykładami** dotyczącymi jego możliwych źródeł (przyczyn) oraz skutków.

Tabela nie określa zamkniętego katalogu.

Kategoria ryzyka	
Ryzyko finansowe	
Budżetowe	Związane z planowaniem dochodów i wydatków, dostępnością środków publicznych, dokonywaniem wydatków i pobieraniem dochodów, wielkością budżetu, wiarygodnością i rzetelnością informacji finansowych, a także złożonością operacji finansowych.
Strat majątkowych	Związane ze stratami finansowymi, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia np. ryzyko pożaru, wypadku.
Zamówień publicznych i zlecenia zadań publicznych	Związane z podejmowaniem decyzji oraz udzielaniem zamówień publicznych lub zlecenia zadań publicznych innym podmiotom, np. ryzyko naruszenia zasad, form lub trybu ustawy – Prawo zamówień publicznych
Odpowiedzialność finansowa	Związane z obowiązkiem zapłaty kwot pieniężnych tytułem, np. odszkodowań, odsetek karnych, kosztów procesowych.
Realizacja programów współfinansowanych ze środków UE	Związane z wystąpieniem nieprawidłowości przy wykorzystywaniu środków z Unii Europejskiej.
Oszustwa i kradzieży	Związane ze stratą środków rzeczowych i finansowych będących wynikiem przestępstwa lub wykroczenia.
Inne związane z ryzykiem finansowym	Kategorie według specyfikacji osoby określającej ryzyko
Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	
Personelu	Związane z liczebnością i kompetencjami pracowników, szkoleniami, wprowadzaniem nowych zadań bez zabezpieczenia kadrowego.
BHP	Związane ze zdrowiem pracowników i wypadkami w pracy.
Inne związane z ryzykiem zasobów ludzkich	Kategorie według specyfikacji osoby określającej ryzyka.
Ryzyko działalności	
Regulacji wewnętrznych	Związane z istnieniem i adekwatnością regulacji wewnętrznych.
Organizacji i podejmowania decyzji	Związane ze strukturą organizacyjną, organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień, np. ryzyko nieprecyzyjnego określenia obowiązków, ryzyko braku formalnie powierzonych obowiązków, ryzyko nieodpowiedniej struktury organizacyjnej, ryzyko nieprawidłowego przepływu informacji, ryzyko nieprawidłowo wydanej decyzji, zapewnienie terminowego ogłaszania aktów normatywnych, w tym przepisów prawa miejscowego.
Kontroli zarządczej	Związane z funkcjonowaniem systemu kontroli zarządczej, np. ryzyko skuteczności kontroli, ryzyko niedostatecznej kontroli, ryzyko nieskutecznych mechanizmów kontroli.
Informacji	Związane z jakością informacji na podstawie których podejmowane są decyzje np. ryzyko braku komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.
Reputacji /Wizerunku	Związane z reputacją / wizerunkiem Starostwa , np. ryzyko negatywnej opinii.
Systemów informatycznych	Związane z używanymi w Starostwie systemami i programami informatycznymi oraz ochroną zawartych w nich danych, np. ryzyko awarii, ryzyko udostępnienia danych osobom nieuprawnionym, ryzyko nieprawidłowej modyfikacji danych.
Nadzór nad jednostkami	Związane z pogorszeniem sytuacji finansowej jednostek organizacyjnych powiatu.
Inne związane z ryzykiem działalności	Kategorie według specyfikacji osób określających ryzyko.

Przetwarzanie danych osobowych	Związane z przetwarzaniem danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych osobowych, np. ryzyko awarii, ryzyko udostępnienia danych osobom nieuprawnionym, ryzyko nieuprawnionej modyfikacji danych, ryzyko częściowej lub całkowitej utraty danych
Ryzyko zewnętrzne	
Infrastruktury	Związane z infrastrukturą, np. wyposażeniem, baza lokalową, środkami transportu, i środkami łączności.
Gospodarcze	Związane z czynnikami ekonomicznymi, np. kursy walut, inflacja.
Środowiska prawnego	Związane ze skomplikowaniem i zmianami prawa oraz niejednorodnymi orzecznictwem.
Inne związane z ryzykiem zewnętrznym	Kategorie według specyfikacji osoby określającej ryzyka.

Przykładowe rodzaje zagrożeń

Zidentyfikowane podstawowych zagrożeń występujących w kontekście procesu przetwarzania danych i informacji, w tym danych osobowych. Poniższą listę należy traktować jako punkt wyjścia w analizie i ocenie ryzyka związanego z przetwarzaniem danych. Nie stanowi ona katalogu zamkniętego i może podlegać modyfikacjom i uzupełnieniom w trakcie każdorazowej identyfikacji i oceny ryzyka dla całej organizacji.

Rodzaj zagrożenia	Zagrożenie
Zniszczenia fizyczne	Pożar Zalanie Zniszczenie urządzeń lub nośników Pył, korozja
Zjawiska naturalne	Powódź Zjawiska pogodowe
Utrata usług	Utrata dostaw prądu Awaria urządzenia telekomunikacyjnego
Naruszenie bezpieczeństwa informacji	Kradzież nośników lub dokumentów Kradzież urządzenia Odtworzenie z wyrzuconych urządzeń Dane z niewiarygodnych źródeł Szpiegostwo, podsłuch
Awaryjne techniczne	Awaria urządzenia Przeciążenie systemu informacyjnego Niewłaściwe funkcjonowanie oprogramowania
Nieautoryzowane działania	Nieautoryzowane użycie urządzeń Nieuprawnione kopiowanie oprogramowania Zniekształcenie danych Nielegalne przetwarzanie danych
Naruszenie bezpieczeństwa funkcji	Błąd użytkownika Naruszenie praw Fałszowanie praw Naruszenie dostępności personelu

